

Kronika Niemiec współczesnych

(za okres od 20. 8. do 15. 12. 1949)

ŻYCIE POLITYCZNE

Utworzenie „Republiki Związkowej Niemiec” (zachodnich) — „Bundesrepublik Deutschland”. Dnia 7 września b. przewodniczący niemieckiego Reichstagu Paul Löbe, dokonał w Bonn otwarcia sejmiku związkowego (Bundestag) zachodnich Niemiec, wybranego w wyborach z dnia 14 sierpnia. Sejm składa się z 402 posłów (CDU—CSU — 139 mandatów, SPD — 131. FDP — 52, Partia Bawarska — 17, Partia Niemiecka — 17, KPD — 15, Centrum — 10, WAV — 12, Narodowa Prawica — 6, inne — 3). Ustalenie porządku miejsc w sejmie związkowym było nader utrudnione, gdyż poza komunistami i socjaldemokratami, którzy zajęli miejsca na lewicy wszystkie stronnictwa chciały zasiadać w centrum i nie było chętnych do zajęcia miejsc na prawicy, a to pomimo obecności w sejmie kilku frakcji skrajnie prawicowych.

Sejm związkowy stosował w czasie pierwszych obrad stary regulamin niemieckiego Reichstagu. Na otwarciu obecni byli Wysocy Komisarze alianccy ze swymi sztabami. Przewodniczącym sejmiku wybrany został dr Köhler (CDU).

Siedzibą parlamentu zostało ostatecznie miasto Bonn, po długich sporach i debatach. Według niektórych relacji przyczynił się do tego w nie-małej mierze dr Adenauer, obecnie kanclerz związkowy. Obranie Bonn za siedzibę władz związkowych pociągnie za sobą koszty, sięgające wielu milionów marek, gdyż w niewielkim tym mieście przeprowadzono już i trzeba będzie jeszcze przeprowadzić wielkie roboty w zakresie budowy gmachów

publicznych, budynków mieszkalnych, komunikacji i telekomunikacji itp. Ponadto eksterytorialność stolicy związkowej w stosunku do stref okupacyjnych pociąga za sobą dalsze komplikacje w dziedzinie zakwaterowania wojsk okupacyjnych.

Tegoż dnia, 7 września, otwarta została izba wyższa parlamentu zachodnio - niemieckiego: Rada Związkowa (Bundesrat), złożona z przedstawicieli rządów krajowych. Przewodniczącym Bundesratu miał być premier bawarski dr Ehard (CSU); premierowi Półn. Nadrenii-Westfalii Arnoldowi (CDU) udało się jednak uzyskać to stanowisko dla siebie. Rozgrywki tego typu świadczą o tarciach wewnętrznych w łonie CDU — CSU. Jednym z wiceprzewodniczących został premier Dolnej Saksonii, H. Kopf (SPD), figurujący, jak wiadomo, na polskiej liście przestępców wojennych.

Dn. 12 września zebrał się konwent elekcyjny, złożony z 402 posłów do sejmiku związkowego i z tyluż elektorów z jedenastu krajów, celem dokonania wyboru prezydenta związkowego. Ponieważ wystawiono szereg kandydatów, o wyborze rozstrzygnęło dwukrotne głosowanie, którego wyniku do ostatniej chwili nie można było przewidzieć. Ostatecznie 416 głosów, czyli nieznaczna większość otrzymał dr Theodor Heuss (FDP); 312 głosów dr Schumacher, przewodniczący SPD, 30 głosów dr Amelunxen (Centrum), reszta głosów rozdzieliła się pomiędzy różnych kandydatów prawicowych.

65-letni dr Theodor Heuss, wykładowca nauk politycznych Wyższej

Szkoły Technicznej w Stuttgarcie, protestant — co w rządonym przez chrześcijańskich demokratów państwie zachodnio-niemieckim ma swoje znaczenie — był w dawnym Reichstagu przywódcą Partii Demokratycznej. W 1933 roku głosował za pełnomocnictwami dla Hitlera, a później parokrotnie dawał wyraz swojej aprobachie dla polityki rządu hitlerowskiego. Jedną z jego wcześniej napisanych książek, pt. „Droga Hitlera” (Hitlers Weg) spalono jednak na stosie w maju 1933 r. Obok kariery politycznej Heuss zajmował się dziennikarstwem i pisanie biografii; do chwili obecnej był redaktorem „Rhein-Neckar-Zeitung”.

Po wyborze Heuss oświadczył: „Naród niemiecki, który widział zniszczenia i nędzę, do czego doprowadziła kraj dyktatura Hitlera, jest dzisiaj, być może, przygotowany do wybudowania po raz pierwszy trwałej demokracji.... Niemcy potrzebują Europy, ale Europa także potrzebuje Niemiec. Zbiednieliśmy rozpaczliwie w czasach hitlerowskich, ale wiemy także, że inni zbiednieliby bez nas.”

Prasa amerykańska charakteryzuje nowego prezydenta jako przedstawiciela „starej szkoły” skrajnego liberalizmu, zwłaszcza w zakresie poglądów ekonomicznych.

Pierwszym politycznym aktem prezydenta, zgodnie z „ustawą podstawową”, było wskazanie kandydata na kanclerza związkowego. Wybór dra Heussa padł — jak to zapewne było ustalone już z góry — na dra Konrada Adenauera, przewodniczącego CDU strefy brytyjskiej. W dniu 15 września w sejmie związkowym Adenauer uzyskał większość 1 głosu (202 na 402). Początkowo przypuszczano nawet, że przeważał jego własny głos; później okazało się, że jeden z posłów Partii Bawarskiej, żarliwy katolik, zlekceważył zarządzenie przewodniczącego swojej frakcji, aby powstrzymać się od głosowania. Wynik głosowania wywołał wesołość na lewicy.

Dr Konrad Adenauer liczy lat 72. Był jednym z przywódców separatyzmu nadreńskiego po I-iej wojnie światowej i kandydatem na prezydenta republiki nadreńskiej; później przewodniczącym Pruskiej Rady Państwa, oraz przez długie lata burmistrzem Kolonii. Po wojnie zajmował również ostatnie stanowisko przez pewien czas. Nie cieszy się wielką popularnością także i we własnym stronnictwie; znany jest jako przedstawiciel skrzydła konserwatywnego, bezkompromisowy katolik również i w polityce, człowiek o zapędach dyktatorskich, pozbawiony politycznego taktu. Jego mowa, wygłoszona w Bernie niedługo przed wyborem na kanclerza, pełna akcentów szowinistycznych, wywołała żywy i nieprzychylny odzew w Niemczech i zagranicą.

Rząd Adenauera, stworzony na zasadzie prawicowej koalicji CDU—CSU—FDP—Partia Niemiecka, przedstawiony został parlamentowi w dn. 20 września w następującym składzie:

Wicekanclerz i minister do spraw „planu Marshalla” (tzw. ERP): Franz Blücher (FDP).

Ur. 1896 w Essen. B. kierownik banku w Essen, członek różnych władz dwustrefowych w okresie powojennym, b. minister finansów Półn. Nadrenii-Westfalii, wiceprzewodniczący FDP.

Minister spraw wewnętrznych: Dr Gustav Heinemann (CDU).

Ur. 1899 w Schwelm n. Ruhry. Studiował ekonomię, prawo i historię — dwa doktoraty. Pracował w Stalowniach Reńskich w Essen (Rheinische Stahlwerke), ostatnio jako kierownik zarządu głównego. Od paźdź. 1946 burmistrz Essen, przejściowo był min. spr. wewn. Półn. Nadrenii-Westfalii.

Minister gospodarki: prof. Ludwig Erhard (CDU).

Ur. 1897 w Fürth (Bawaria). Ekonomista i socjolog, ekspert gospodarczy, od 1945 min. gospodarki Bawarii, od marca 1948 — dyrektor dwustrefowego zarządu gospodarki we Frankfurcie. Ostro krytykowany za swoją „społeczno-wolnorynkową” politykę gospodarczą, wyrażającą się w skrajnym liberalizmie ekonomicznym, którą zamierza

kontynuować na nowym stanowisku. Prasa lewicy kwestionuje jego uprawnienia do zajmowania tego stanowiska na tle wyników wyborów.

Minister finansów: dr Fritz Schäfer (CDU).

Ur. 1888 w Monachium. Prawnik. B. przewodniczący Bawarskiej Partii Ludowej (która popierała Hitlera) od 1929 r., bawarski minister oświaty od 1930, finansów 1931—33, premier Bawarii od maja do września 1945. Zakaz działalności politycznej ze strony władz amerykańskich 1946—48.

Minister pracy: Anton Storch (CDU).

Ur. 1892 w Fuldzie. Z zawodu stolarz, działacz chrześc. związk. zawodowych. 1948 dyrektor dwustrefowego zarządu pracy we Frankfurcie. Udział w gabinecie przeforsowany przez posłów z chrześc. zw. zawod. wbrew oporowi Erharda i Blüchera.

Minister sprawiedliwości: dr Thomas Dehler (FDP).

Ur. 1897 w Lichterfelde. Prawnik, jeden z założycieli tzw. Reichsbanner, członek Partii Demokratycznej w Republice Weimarskiej. 1933—1944 brał udział w nielegalnej opozycji przeciw Hitlerowi, dwukrotnie aresztowany. — Przewodniczący FDP Bawarii; ostatnio prezes sądu apel. w Bambergu.

Minister dla spraw zjednoczenia Niemiec: Jacob Kaiser (CDU).

Ur. 1888 w Hammelburg. Z zawodu introligator, działacz chrześc. zw. zawodowych, poseł Centrum w Reichstagu weimarskim, bliski współpracownik Brüninga. Brał udział w ruchu opozycyjnym przeciw Hitlerowi. 1947 opuścił strefę sowiecką, gdzie był przewodniczącym CDU, na skutek negatywnego nastawienia do władz okupacyjnych.

Minister poczt: Hans Schubert (CDU).

Ur. 1897 w Schwabach. Inżynier, długoletni pracownik poczt, dyrektor dwustrefowego zarządu poczt we Frankfurcie od 1948.

Minister dla spraw wysiedleńców: dr Hans Lukaschek (CDU).

Ur. 1885 we Wrocławiu. Prawnik. Burmistrz Rybnika od 1916, landrat powiatu rybnickiego od 1919, burmistrz

Zabrza od 1927, nadprezydent Górnego Śląska niemieckiego od 1929. Znany ze swej antypolskiej polityki wówczas i obecnie. Od 1948 wiceprezes Sądu Najwyższego i przewodniczący zjednoczenia wysiedlonych ze wschodu w połączonych strefach anglosaskich. Przewodniczący katolickiego ciała doradczego przy biskupie wysiedleńczym i przy papieskim protonotariuszu do spraw wysiedlonych; od lipca 1949 kierownik Gł. Urzędu do Spraw Wyrównania Strat Wojennych w zarządzie dwustrefowym.

Minister komunikacji: dr Hans Christoph Seeböhm (FDP).

Ur. 1903 w powiecie pszczyńskim na G. Śląsku. Inżynier. Na stanowiskach kierowniczych w wielkich kopalniach (m. in. górno-śląskich) i w przemyśle. 1946—48 minister pracy i odbudowy w dolno-saskim rządzie Kopfa. Od 1947 prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Brunświku.

Minister odbudowy: Eberhard Wildermuth (FDP).

Ur. 1890 w Stuttgarcie. Prawnik. Przed wojną w min. pracy Rzeszy.

Minister wyżywienia: prof. Wilhelm Niklas.

Ur. 1887 w Traustein. Specjalista w zakresie wyżywienia, dr wet., dyplomowany agronom. Przed wojną dyrektor ministerialny w min. wyżywienia w Bawarii, podczas wojny administrator wielkich majątków. Wicedyrektor zarządu wyżywienia, rolnictwa i lasów w strefach połączonych od 1948.

Minister dla łączności sejmu i rady związkowej: Heinr. Hellwege (Partia Niemiecka).

Ur. 1908 w Neuenkirche (D. Saksonia). Kupiec. Współzałożyciel i przewodniczący Dolno-Saskiej Partii Krajowej, obecnej Partii Niemieckiej.

Początkowy projekt przewidywał osiem lub dziewięć ministerstw; zbyt wielka ich liczba była ostro krytykowana w sejmie związkowym.

Po zaprzysiężeniu gabinetu kanclerz Adenauer wygłosił exposé rządowe. Zawierało ono zapowiedź prowadzenia nadal liberalistycznej polityki gospo-

darcej, zapoczątkowanej we Frankfurcie, oraz uspokajające zdania w sprawie dewaluacji marki zachodniej. Obszernie zajął się mówca sprawą wschodniej granicy Niemiec, jak również sprawą Niemców wysiedlonych z polskich Ziemi Zachodnich i Czechosłowacji, zapowiadając opracowanie memoriału w sprawie wysiedleń i przedstawienie go rządowi alianckim. Dr Adenauer wysunął znane już twierdzenia z zakresu interpretacji układu poczdamskiego, jakoby wcielenie Ziemi Zachodnich do Polski i wysiedlenie Niemców z tych ziem było sprzeczne z wymienionym układem. Oświadczył dosłownie; „Nie przestaniemy wysuwać nadal naszych roszczeń do tych ziem na drodze prawnej”. Wypowiadał się też pozytywnie o statucie okupacyjnym i o amerykańskiej pomocy dla Niemiec.

Orgán S. E. D. „Neues Deutschland” stwierdza, że „program” Adenauera stanowi pierwszy przypadek publicznego głoszenia faszystowskich zasad rządowych w Niemczech po roku 1945”. Szereg pism zachodnio-niemieckich i amerykańskich określa rząd Adenauera jako skrajnie prawicowy.

Podkreśla się, że przyjacielem Adenauera od wielu lat i „ostatecznym autorytetem w sprawach gospodarczych dla niego i jego ministrów” (Westf. Rundschau) jest koloński finansista, który swego czasu popierał Hitlera, bankier dr Pferdmenget.

Zgodnie z konstytucją zachodnio-niemiecką (tzw. „ustawą podstawową”) rząd Adenauera nie może być obalony, jeżeli nie zostanie wystawiona kandydatura nowego kanclerza, który by uzyskał większość w parlamencie. W praktyce oznacza to, że Adenauer może nie potrzebować koalicji, która wprowadziła go na urząd kanclerza, gdyż większość przeciw rządowi nie stanowi jeszcze większości za nowym rządem, możliwe są przeto rządy w oparciu o mniejszość parlamentarną. Rzeczą najważniejszą było przeto zajęcie stanowi-

ska kanclerza przy pomocy przejściowej nawet koalicji.

Nazajutrz po przedstawieniu rządowi parlamentowi, tj. 21 września, Adenauer z członkami gabinetu udał się do zajmowanego przez Wysoką Komisję Sojuszniczą hotelu Petersberg na szczycie wzgórza nad Renem, aby oficjalnie przejąć władzę w Niemczech zachodnich. Z tą chwilą wszedł w życie statut okupacyjny. Przez pewien czas przedtem Adenauer domagał się, aby Wysocy Komisarze przybyli do Bonn, ostatecznie jednak musiał udać się do nich na Petersberg.

Już kilka dni wcześniej, 15 września, odbyło się ostatnie posiedzenie dwustrefowego urzędu kontroli, które zakończyło istnienie tzw. Bizonii. Wysocy Komisarze w rozmaitych oświadczeniach zapowiadali ograniczenie swojej ingerencji do minimum. McCloy oświadczył jednak wobec pracowników Wysokiej Komisji w pierwszych dniach października, że zadania okupacji amerykańskiej w Niemczech jeszcze przez czas długi nie będą zakończone.

W pierwszych dniach obrad parlamentu w Bonn zabrał głos przewodniczący KPD, poseł Reimann, który w ostrych słowach zaatakował program rządowy i sam rząd, stwierdzając, że stanowi on wręcz zgromadzenie przedstawicieli niemieckiego ciężkiego przemysłu i finansjery. (Patrz wyżej charakterystykę poszczególnych członków rządu). Poseł Reimann polemizował także z twierdzeniem kanclerza, jakoby Wysocy Komisarze mieli powstrzymać się w przyszłości od ważnych decyzji bez uprzedniego porozumienia z niemieckimi ministrami. Wyraził pogląd, iż będzie raczej wręcz przeciwnie. W zakończeniu mowy Reimann oświadczył, że uważa granicę Odry-Nysy za granicę pokoju. Zdanie to wywołało tumult i ogłuszający hałas w izbie, przy czym przewodniczący Köhler przywołał do porządku nie hałasujących, lecz Reimanna.

W przemówieniach swoich rozmaici posłowie Bundestagu domagali się przyłączenia do Niemiec Austrii, części Czechosłowacji (tzw. okręgu sudeckiego), Gdańska, zwrotu polskich Ziemi Zachodnich itd. Nie wywoływało to żadnej reakcji ze strony przewodniczącego.

Stworzenie separatystycznego państwa zachodnio-niemieckiego wywołało szereg protestów, m. in. ze strony ZSRR i Polski. Nota sowiecka, przekazana ambasadorowi St. Zj. w Moskwie w dn. 1. 10. (podobne noty przekazano przedstawicielom dyplomatycznym Wielkiej Brytanii i Francji) stwierdza m. in. co następuje:

„Stworzenie odrębnego rządu dla stref zachodnich Niemiec można uznać jedynie za uwiecznienie polityki rozbięcia Niemiec, prowadzonej przez rządy Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Francji w ciągu ostatnich lat, z pogwałceniem układu poczdamskiego, zgodnie z którym mocarstwa te wraz z ZSRR przyjęły na siebie zobowiązanie traktowania Niemiec jako całości i przyczynienia się do ich przekształcenia w państwo demokratyczne i miłujące pokój... „Konstytucja bonnska” opracowana została pod bezpośrednim naciskiem władz okupacyjnych mocarstw zachodnich, które podyktowały w zasadzie jej główne postanowienia”.

Nota sowiecka omawia rozwój sytuacji politycznej w Niemczech w ubiegłych latach, oraz politykę mocarstw, i stwierdza, że ostatnie wydarzenia wytworzyły w Niemczech nową zupełnie sytuację.

Rząd polski wystosował do rządów 3 mocarstw zachodnich w dniu 5. 10. identyczne noty, zawierające protest przeciw wytworzonemu w Niemczech zachodnich stanowi rzeczy. Dokładny tekst not podała prasa polska w dn. 8. 10. 1949.

Powstanie Demokratycznej Republiki Niemieckiej. Utworzenie separatystycznego rządu w Bonn szczegól-

nie jaskrawie akcentowało fakt, że jedność Niemiec jest zagrożona. W związku z tym szczególnie palącą sprawą stało się stworzenie organów państwowych dla całych Niemiec.

Już w czasie manifestacji pokojowych w dn. 2 października pojawiały się zwrócone do Rady Ludowej wezwania, aby Rada przedsięwzięła kroki celem utworzenia demokratycznego rządu ogólnoniemieckiego z siedzibą w Berlinie. Rezolucje tej treści poczęły się mnożyć w licznych zakładach pracy i na zgromadzeniach ludności wszystkich warstw w całej strefie radzieckiej.

Na dzień 7 października zostało w związku z tym zwołane do Berlina 9-te posiedzenie Niemieckiej Rady Ludowej. Porządek dzienny przewidywał ogłoszenie manifestu Frontu Narodowego demokratycznych Niemiec, oraz zajęcie stanowiska wobec sytuacji politycznej i obrady nad krokami, jakie należy przedsięwziąć.

Uchwalony jednogłośnie manifest krytykuje w ostrych słowach sytuację, jaka się wytworzyła w Niemczech zachodnich, i precyzuje następujący program Frontu Narodowego demokratycznych Niemiec:

„Jedność Niemiec:

1. Przywrócenia politycznej i gospodarczej jedności Niemiec przez:

Likwidację separatystycznej konstrukcji państwa zachodnio-niemieckiego

Zniesienie statutu Rurhy

Zniesienie autonomii Saary

Stworzenie ogólnoniemieckiego rządu Demokratycznej Republiki Niemieckiej.

Traktat pokojowy:

2. Możliwie najrychlejsze zawarcie sprawiedliwego traktatu pokojowego z Niemcami. Wycofanie wszystkich wojsk okupacyjnych z Niemiec w przeciagu pozostającego do ustalenia krótkiego terminu po podpisaniu traktatu pokojowego.

3. Całkowite i bezwarunkowe uznanie uchwał poczdamskich o demokracji i demilitaryzacji, jak również ustalonych w nich zobowiązań Niemiec wobec innych narodów.

Suverenność:

4. Przywrócenie pełnej suwerenności narodu niemieckiego z uznaniem prawa do samodzielnej polityki zagranicznej i samodzielnego handlu zagranicznego.

Walka z podżegaczami wojennymi i rozbijaczami:

5. Nieubłagana czynna walka z podżegaczami do nowej wojny w Niemczech. Zakaz propagandy wojennej w prasie, radiu i zgromadzeniach. Bezkompromisowa walka z wciąganiem Niemiec do agresywnych bloków militarnych, do Unii Europejskiej i do paktu północno-atlantycznego.

6. Nieubłagana czynna walka ze zdrajcami narodu niemieckiego, niemieckimi agentami amerykańskiego imperializmu, zbrodnictwami pomocnikami w rozbiciu Niemiec i w poddaniu ich zachodnich części niewolnictwu. Walka z partycularystami i separatystami, którzy popierają imperialistyczną politykę rozbicia Niemiec.

7. Pełne i nieograniczone poparcie sił, walczących na całym świecie o pokój, równouprawnienie i przyjaźń narodów. Współpraca i przyjaźń Niemiec ze wszystkimi miłującymi pokój narodami i krajami, które uznają interesy narodowe demokratycznych Niemiec.

Stolica Niemiec Berlin:

8. Niezwłoczne przywrócenie jedności i normalizacja życia stolicy Niemiec, Berlina.

Planowa odbudowa:

9. Jednolita waluta dla całych Niemiec. Wolny od przeszkód handel i współpraca gospodarcza. Wolny ruch ludności i towarów między wszystkimi krajami i strefami Niemiec.

10. Niezwłoczne zaprzestanie przemawiania gospodarki niemieckiej przez

kapitalistów zagranicznych. Kredyty zagraniczne tylko pod warunkiem niemieszania się w sprawy wewnętrzne Niemiec, i z prawem decyzji o przeznaczeniu tych kredytów dla organów niemieckich.

11. Natychmiastowe zaprzestanie demontaży i wszystkich innych kroków, zmierzających do ograniczenia i pogwałcenia niemieckiej gospodarki pokojowej.

12. Zniesienie wszelkich ograniczeń, narzuconych niemieckiemu handlowi zagranicznemu przez mocarstwa zachodnie ze względów konkurencyjnych. Popieranie niemieckiego handlu ze Związkiem Radzieckim i z krajami Europy wschodniej i południowo-wschodniej, naturalnymi partnerami handlowymi Niemiec. Wolny od przeszkód rozwój niemieckiego przemysłu pokojowego i cywilnego budownictwa okrętowego, handlu, rzemiosła.

13. Ochrona niemieckiej gospodarki narodowej i własności prywatnej w ramach ustaw.

14. Podniesienie stopy życiowej ludności niemieckiej przez rozwój produkcji i wymiany. Planowa likwidacja systemu kartkowego. Likwidacja bezrobocia.

15. Podniesienie wydajności rolnictwa. Popieranie potrzebujących pomocy gospodarstw chłopskich. Sprawiedliwy przydział ziemi dla chłopów i przesiedleńców w całych Niemczech.

16. Mieszkanie i praca dla przesiedleńców we wszystkich strefach. Odbudowa zniszczonych miast i wsi.

Równouprawnienie:

17. Całkowite równouprawnienie wszystkich obywateli niemieckich wobec prawa, bez względu na przynależność klasową, poglądy polityczne i przekonanie religijne.

Popieranie kultury:

18. Wolność prasy, radia i filmu. Zniesienie cenzury anglo-amerykańskiej.

19. Przeprowadzenie skutecznych kroków celem utrzymania i rozwoju niemieckich badań naukowych, techniki nauczania, literatury i sztuki. Poprawa położenia inteligencji w całych Niemczech.

20. Ścisłe stosunki kulturalne między wszystkimi obszarami Niemiec bez wszelkiego mieszania się i ograniczeń z zewnątrz”.

W toku debaty nad manifestem Wilhelm Pieck oświadczył m. in. wśród długotrwałych oklasków izby:

„Niemiecka Rada Ludowa wita z serdeczną radością pomoc, jakiej udzielają jej rząd sowiecki i sowieckie władze okupacyjne w Berlinie. Podczas gdy zachodnie mocarstwa okupacyjne czynią wszystko, aby ograniczyć prawa narodu niemieckiego, zniszczyć jego gospodarkę i wpędzić Niemcy w nową wojnę, rząd sowiecki od zakończenia wojny czynił wszystko, aby wypełnić to, czego wymaga zabezpieczenie pokoju w Europie oraz czego wymagają narodowe i gospodarcze interesy narodu niemieckiego. Jest wielką zasługą Związku Sowieckiego, że myśl stworzenia jednolitych Niemiec i zabezpieczenia pokoju ogarnia coraz większe kręgi opinii światowej”.

W zakończeniu posiedzenia Rada Ludowa przyjęła jednogłośnie rezolucję, w której domaga się od ministrów spr. zagr. czterech mocarstw, aby postawili ponownie na porządku dziennym sprawę Niemiec i radzili nad krokami, jakie należy przedsięwziąć, aby doprowadzić do rychłego zawarcia traktatu pokojowego z Niemcami.

Jednogłośnie przyjęto również uchwałę, wzywającą przewodniczących sejmów krajowych, aby zwołali ich posiedzenia na dzień 10 października, celem wybrania przedstawicieli do Izby Krajów, jak również celem przedłużenia bieżącej kadencji; tak, aby wybory do wszystkich przedstawicielstw — rad gminnych, sejmików powiatowych,

sejmów krajowych i Izby Ludowej — odbyły się w dniu 15 października 1950 roku.

Następnie wśród długotrwałego głośnego entuzjazmu członków Rady powzięto następującą uchwałę: „Niemiecka Rada Ludowa uznaje się za Tymczasową Izbę Ludową w sensie uchwalonej przez nią w dniu 19 marca 1949 i zatwierdzonej przez III Niemiecki Kongres Ludowy — konstytucji Demokratycznej Republiki Niemieckiej”.

Tym samym Niemiecka Rada Ludowa przestała istnieć w dotychczasowej postaci.

Po południu tegoż dnia 7 października zgromadziła się Tymczasowa Izba Ludowa Demokratycznej Republiki Niemieckiej na posiedzenie konstytuujące. Na wspólny wniosek wszystkich stronnictw wybrano jednogłośnie prezydium Izby w składzie: przewodniczący — Johannes Dieckmann (LDP), wiceprzewodniczący: Hermann Matern (SED), prof. Hickmann (CDU) i Jöny Löhr (NDP), ponadto sześciu członków prezydium: Hoffmann (DBD), Geske (SPD), Malter (FDGB), Schmidt (DFD) i Ebert (SED).

Następnie uchwalono jednogłośnie szereg zasadniczych ustaw.

Pierwsza z nich postanawia, że do czasu wybrania Izby Ludowej tworzy się Tymczasowy Rząd, złożony z premiera (Ministerpräsident — nie użyto określenia „kanclerz”), trzech wicepremierów i czternastu ministrów resortowych. (Ponadto — jak później wyjaśnił nowy premier w swym exposé — przewidziane jest powołanie podsekretarza stanu w prezydium Rady Ministrów i jednego podsekretarza stanu w każdym ministerstwie, ażeby umożliwić wszystkim frakcjom, zgodnie z konstytucją, udział w sprawach rządowych). Rząd działa w ramach konstytucji.

Druga ustawa zatwierdziła uchwałę Rady Ludowej o ukonstytuowaniu się

Tymczasowej Izby Ludowej w ramach konstytucji.

Trzecia ustawa nadała natychmiastową moc obowiązującą konstytucji Demokratycznej Republiki Niemieckiej.

Przewodniczący zawiadomił Izbę, że zgodnie z konstytucją premiera wyznacza SED jako najliczniejsza frakcja. W związku z tym podał do wiadomości, że pierwszym premierem Demokratycznej Republiki Niemieckiej wyznaczony został Otto Grotewohl.

W dn. 10 października szef Sowieckiej Administracji Wojskowej gen. Czujkow przyjął prezydium Tymczasowej Izby Ludowej oraz desygnowanego premiera Grotewohla i w obecności nadzwyczajnego pełnomocnego ambasadora ZSRR w Niemczech Sjemionowa oraz członków swego sztabu złożył obszernie oświadczenie w sprawie niedawno zaszłych wydarzeń. W oświadczeniu tym omówił przede wszystkim rozwój sytuacji politycznej w Niemczech w ostatnich latach i politykę mocarstw, stwierdzając, że stworzenie „rządu” bonnskiego ma na celu pogłębienie rozbicia Niemiec, po czym oświadczył dosłownie:

„W tych warunkach nie można nie uznać za całkowicie uprawnione dążeń niemieckich kół demokratycznych, aby wziąć w swoje ręce sprawę przywrócenia jedności Niemiec i odrodzenia ich na podstawie demokratycznej i pokojowej.

Tak właśnie pojmuje rząd sowiecki sens uchwał Niemieckiej Rady Ludowej o nadaniu mocy obowiązującej konstytucji Demokratycznej Republiki Niemieckiej i o stworzeniu rządu tymczasowego Demokratycznej Republiki Niemieckiej w Berlinie.

Rząd sowiecki przyjmuje przy tym do wiadomości, że Rząd Tymczasowy stoi na gruncie uchwał konferencji poczdamskiej i wypełni zobowiązania, jakie wynikają z powyższych wspólnie uchwał czterech mocarstw.

W obliczu wspomnianych uchwał Niemieckiej Rady Ludowej rząd sowiecki postanowił przekazać Rządowi Tymczasowemu Demokratycznej Republiki Niemieckiej te funkcje administracyjne, które dotychczas należały do sowieckiej Administracji Wojskowej.

Na miejsce Sowieckiego Zarządu Wojskowego w Niemczech tworzy się Sowiecką Komisję Kontroli, która ma za zadanie nadzór nad wypełnianiem uchwał czterech mocarstw, dotyczących Niemiec.”

W odpowiedzi przewodniczący Tymczasowej Izby Ludowej Dieckmann oświadczył, że naród niemiecki będzie się zawsze starał okazać godnym tego wielkiego dowodu, zaufania. Premier Grotewohl zapowiedział, że zajmie stanowisko wobec oświadczenia gen. Czujkowa w swoim exposé rządowym.

Dnia 11 października ukonstytuowała się Tymczasowa Izba Krajów, złożona z przedstawicieli sejmów krajowych, wybieranych w stosunku do liczebności frakcji w poszczególnych sejmach, po jednym na 500 000 ludności. Z 34 posłów do Izby Krajów Saksonia wysłała jedenastu, Saksonia Anhalcka — 8, Turynia — 6, Brandenburgia — 5, Meklemburgia — 4. Ponadto w pracach Izby brać będzie udział 7 przedstawicieli Berlina w charakterze obserwatorów. Z posłów krajowych 17 należy do SED, 9 do LDP, 7 do CDU, jeden do Zw. wzajemnej pomocy chłopskiej (VdgB). Przewodniczącym Izby wybrany został jednogłośnie dr Reinhold Lobedan z (CDU).

Tegoż dnia po południu odbyło się wspólne zgromadzenie Izby Ludowej i Izby Krajów.

W pierwszym punkcie porządku dziennego przewodniczący Izby odczytał znane nam już oświadczenie gen. Czujkowa, które zostało przez posłów przyjęte burzliwą owacją. Podał także do wiadomości swoją odpowiedź na to oświadczenie.

W punkcie drugim porządku dziennego Izba Ludowa uchwaliła jednocześnie w obu czytaniach projekt ustawy o przejęciu administracji, który Izba Krajów przyjęła bez zastrzeżeń. Projekt przewiduje, że zadania administracyjne Niemieckiej Komisji Gospodarczej przechodzą na Rząd Tymczasowy; zarządy główne DWK wciela się do poszczególnych ministerstw; to samo dotyczy niemieckich zarządów spraw wewnętrznych, oświaty i sprawiedliwości w strefie sowieckiej, oraz wszelkich innych organów administracji strefowej. Organy administracji centralnej, krajowej i samorządowej mają tymczasem prowadzić swoje sprawy dalej w ramach norm konstytucji republiki; również wszelkie daniny mają być płacone nadal w dotychczasowej formie, aż do nowego uregulowania. Ustawa reguluje ponadto tymczasowo sprawę finansów republiki.

Trzeci punkt porządku dziennego obejmował wybór prezydenta republiki, który był zasadniczym celem wspólnego posiedzenia obu Izb. Poseł Nuschke (CDU) w imieniu wszystkich frakcji wystawił, jako jedyną, kandydaturę Wilhelma Piecka, przewodniczącego SED. Wyboru dokonano jednogłośnie. Tym samym Wilhelm Pieck wybrany został pierwszym prezydentem Demokratycznej Republiki Niemieckiej i niezwłocznie złożył przysięgę treści następującej:

„Przysięgam, że poświęcę wszystkie siły dla dobra narodu niemieckiego, że będę przestrzegał konstytucji i ustaw republiki, będę wypełniał sumiennie swoje obowiązki i postępował sprawiedliwie wobec każdego.”

Po złożeniu przysięgi prezydent Pieck wygłosił przemówienie, w którym m. in. powiedział:

„Będę stale uważał się za rzecznika całego narodu niemieckiego, który, jak o tym jestem głęboko przekonany, wypracuje i wywalczy sobie jeszcze wielką, bogatą i jasną przy-

szłość. Droga do tego nie zawsze będzie łatwa. Przed naszym narodem stoją jeszcze wielkie trudności.....

Chodzi o to, aby umocnić jeszcze bardziej dającą tak wielkie sukcesy współpracę wszystkich demokratów i antyfaszystów i uczynić z niej fundament pracy organów parlamentarnych i rządu. Tylko w ten sposób usuniemy ruiny materialne i ideologiczne, które pozostawiła nam hitlerowska wojna. Tylko w ten sposób dojdziemy do planowej odbudowy zdolnej do życia gospodarki i do budowy pokojowych, szanowanych w świecie i szczęśliwych Niemiec.

Zadania są olbrzymie, a trudności wielkie. Ale nie ma powodów do małoduszności i do pesymizmu, kiedy pomyślimy w tej podniosłej chwili, czego udało się już dokonać w ubiegłych latach w strefie okupacyjnej sowieckiej.....”

Podkreśliwszy doniosłą rolę przodowników, czyli tzw. w Niemczech aktywistów pracy, prezydent Pieck mówił dalej:

„Z głębokim wzruszeniem przyjęliśmy do wiadomości oświadczenie, które wczoraj wieczorem złożone zostało przez naczelnego szefa sowieckiej Administracji Wojskowej w Niemczech W. I. Czujkowa w obecności prezydium Tymczasowej Izby Ludowej i przyszłego premiera, a które odczytane zostało na dzisiejszym posiedzeniu obu Izb. Podkreślając naruszenie umowy poczdamskiej przez zachodnie mocarstwa okupacyjne i wywołaną przez to ciężką sytuację narodową narodu niemieckiego, zagrożenie jego narodowej egzystencji przez stworzenie marionetkowego rządu bonnskiego, oraz odmówienie mu traktatu pokojowego — rząd sowiecki nie tylko uznaje prawowity charakter stworzonego w Berlinie Rządu Tymczasowego Demokratycznej Republiki Niemieckiej, ale przekazuje także naszemu rządowi funkcje administracyjne, które dotychczas przysługiwały

Sowieckiej Administracji Wojskowej. Jest to akt dalekowzroczej i wspaniałomyślnej polityki państwowej, którego oto dokonuje rząd socjalistycznego Zw. Sowieckiego pod kierownictwem jego mądrego premiera, generalissimusa Stalina, w stosunku do narodu niemieckiego. Rządowi niemieckiemu dana jest w ten sposób możność nieskrępowanej pracy w służbie narodu niemieckiego, a temu narodowi — całkowita suwerenność.

Nie ma dość słów podzięk, jakie winniśmy rządowi sowieckiemu i generalissimusowi Stalinowi za ten wielkoduszny akt; podziękować za to obowiązani jesteśmy intensywną pracą, zgodną z duchem tego aktu”.

W dalszym ciągu prezydent Pieck zapewnił, że rząd republiki nigdy nie uzna faktu rozbitcia Niemiec i że prowadzić on będzie politykę rzetelnej przyjaźni ze Związkiem Sowieckim; po czym mówił:

„Nigdy nie pozwolimy na to, aby granica Odry - Nysy była nadużywana przez agentów imperializmu do podjudzania narodu niemieckiego do nowej wojny przeciw naszemu polskiemu sąsiadowi. Granica Odry - Nysy ma być granicą pokoju i nie ma nigdy przeszkadzać w przyjaznych stosunkach z narodem polskim. Pragniemy i dążymy do najściślejszych stosunków gospodarczych w interesie obu narodów. Tego samego pragniemy w stosunku do narodów Czechosłowacji i wszystkich innych krajów demokracji ludowej, jak również wszystkich miłujących pokój narodów świata. Taka polityka jedynie odpowiada interesom narodu niemieckiego”.

W dalszym ciągu mówca zaznaczył, że naród niemiecki zdaje sobie sprawę z odpowiedzialności za krzywdy wyrażone w czasie ubiegłej wojny i po-

czuwa się do ich naprawienia. W sprawie rządu zachodnio-niemieckiego prezydent Pieck oświadczył:

„Nie chodzi o to, czy związkowy rząd zachodnio-niemiecki i rząd Demokratycznej Republiki Niemieckiej uznają się wzajemnie, ale o to, aby wspólnie lub obok siebie służyć interesom narodu niemieckiego i prowadzić walkę o jedność Niemiec, o traktat pokojowy i o narodową niepodległość narodu niemieckiego. Jeżeli to nastąpi ze strony zachodnio-niemieckiego rządu związkowego i zachodnio-niemieckiego sejmu związkowego, zbliżymy się do siebie, ostatecznie usuniemy rozbitcie Niemiec i stworzymy jedność Niemiec, dzięki której Niemcy nie będą uczynione kolonią amerykańskiego imperializmu ani bazą wyjściową nowej imperialistycznej wojny. Chcemy demokratycznych, narodowych i gospodarczo samodzielnych Niemiec, które by żyły w pokoju i przyjaźni ze wszystkimi narodami świata”.

W zakończeniu swego przemówienia prezydent Pieck podkreślił, że chwila obecna stanowi punkt zwrotny historii Niemiec.

Wieczorem w dniu wyboru ludność Berlina, wraz z licznymi delegacjami ludności całych Niemiec, zgotowała nowemu prezydentowi żywiolową owację na placu Augusta Bebla w Berlinie. Młodzież wzięła udział w manifestacji, urządzając pochód z pochodniami.

Wilhelm Pieck urodził się w Gubinie dn. 3 stycznia 1876 roku, jako syn stolarza. Po czteroletniej nauce w zawodzie stolarskim odbył dłuższą wędrowkę po Niemczech, która zakończyła się osiedleniem w Bremie. Tam został członkiem zw. zawodowego robotników drzewnych, potem jego przewodniczącym, w 1905 r. posłem do parlamentu bremeńskiego, a w roku następnym sekretarzem SPD. Był przedstawicielem lewego skrzydła partii.

Podczas wojny światowej działał konspiracyjnie, organizując m. in. manifestacje przeciw wojnie, wydając nielegalnie pisma i ulotki. W 1915 roku

został aresztowany, szereg miesięcy trzymany w więzieniu, następnie posłany na front. Za agitację w okopach sąd wojenny skazał go na 5 lat twierdzy, zamienione na zesłanie do frontowej „kompanii śmierci”, skąd udało mu się zbiec. W lutym 1918 r. przedostał się do Holandii, gdzie wydawał i przemyczał do Niemiec nielegalne pismo „Walka” (Der Kampf). W październiku 1918 r. powrócił do Niemiec, brał czynny udział w rewolucji i zaledwie uniknąć zdołał losu swoich przyjaciół, Liebknechta i Róży Luksemburg. W ciągu następnych czterech lat zajmował stanowiska kierownicze w Komunistycznej Partii Niemiec jako bliski współpracownik Ernesta Thälmana. Działalność samorządową Berlina, w sejmie pruskim, w Pruskiej Radzie Państwa i w Reichstagu.

Okres rządów hitlerowskich spędził na emigracji w ZSRR. Po wojnie został przewodniczącym SED, następnie jednym z przewodniczących Niemieckiej Rady Ludowej.

W dn. 12 października premier Grotewohl przedstawił Izbie Ludowej swój nowo uformowany gabinet. Tegoż dnia wieczorem członkowie rządu złożyli na ręce prezydenta republiki w jego siedzibie w zamku Niederschönhausen przysięgę treści następującej:

„Przysięgam powierzone mi sprawy prowadzić bezstronnie dla dobra narodu i w zgodzie z konstytucją i ustawami”.

Premier wygłosił w Izbie swoje exposé, w którym omówił w kilku słowach genezę nowego gabinetu i przedstawił jego listę, po czym stwierdził:

„Stworzenie Rządu Tymczasowego Demokratycznej Republiki Niemieckiej jest wyrazem niezachwianej woli sił demokratycznych narodu niemieckiego, aby przezwyciężyć ciężką sytuację narodową i wziąć swój los we własne ręce. Stworzenie tego rządu jest wyrazem faktu, iż demokratyczne siły naszego narodu nie pogodzą się z rozbięciem naszej ojczyzny i z poddaniem niewolnictwu jej zachodnich części, ale ożywia jej niezłomna wola upartego prowadze-

nia walki o odzyskanie jedności Niemiec i ich suwerenności na demokratycznej i pokojowej podstawie”.

W dalszym ciągu deklaracji premier omówił odrodzenie hitleryzmu w strefach zachodnich, oraz prowadzącą do zagłady narodowej politykę hitleryzmu i nacjonalizmu niemieckiego, która znalazła wyraz w dwóch kolejnych wojnach. Stwierdził, iż postanowienia poczdamskie przewidywały wyraźnie, że zapewnienie powstałej w Niemczech po kapitulacji bezwarunkowej pustki prawnoprawnej państwowej przez władze czteromocarstwowe stanowiło jedynie prowizorium, na którego miejsce przyjść miały jednolite władze państwowe niemieckie.

„Politycy zachodnio-niemieccy — mówił premier Grotewohl — aliancy zachodni, jak również opinia światowa będą musieli przekonać się, że problem Niemiec może być rozwiązany tylko w wypadku przyznania narodowi niemieckiemu prawa państwowego samostanowienia. Jesteśmy spokojni o to, że także i w zachodnich Niemczech odniesiemy historyczny sukces, ponieważ wytknięte przez nas cele zgodne są z naturalnymi i najprostszymi interesami życiowymi naszego narodu. Separatystyczne państwo zachodnio-niemieckie wykazuje już w chwili powstania chorobowe cechy politycznego tworu przejściowego, jak również objawy przesilenia, i nie może się też ostać wobec wyroku historii”.

Podstawowe zasady nowego rządu określił premier jak następuje:

„Droga pokoju, którą zdecydowany jest iść rząd, obejmuje także uznanie nałożonych na nas odszkodowań, walkę z duchem faszyzmu i militarystyki i z ich organizacyjnym odrodzeniem, stworzenie demokratycznego ustroju państwowego oraz nawiązanie pokojowych i przyjaznych stosunków z wszystkimi narodami świata. Te zasady stanowią punkt wyjścia wszystkich zadań, które sobie rząd postawił. Zasady

te odpowiadają duchowi, jakim przeniknięta jest konstytucja Demokratycznej Republiki Niemieckiej. Zdajemy sobie sprawę, że będziemy musieli długo pracować nad tym, aby przywrócić imieniu niemieckiemu szacunek i uznanie w świecie. Do dzieła duchowego odnowienia narodu niemieckiego przyłożyć należy wszystkie siły”.

Premier stwierdził dalej, że jeszcze podczas wojny alianci zachodni nosili się z planami rozbitcia Niemiec na pięć części (projekt wysunięty na konferencji w Teheranie 1943 r.), potem na trzy samodzielne państwa projekt Churchilla i Edena z października 1944) i tylko konsekwentna polityka ZSRR uniemożliwiła realizację tych planów i utrzymała zasadę jedności Niemiec w uchwałach poczdamskich. Dalej mówca stwierdził, że statut okupacyjny stanowi przejaw zbrojnej interwencji, nieuprawnionej i czasowo nieograniczonej. W dalszym ciągu premier podkreślił, że demokracja niemiecka nie jest osamotniona w świecie — i podziękował rządowi radzieckiemu za umożliwienie narodowi niemieckiemu własnego rozwoju państwowego.

„Pokój i przyjaźń ze Związkiem Sowieckim są warunkiem rozkwitu, a nawet wręcz narodowej egzystencji narodu i państwa niemieckiego” — stwierdził mówca.

Wypowiedź premiera Grotewohla, zawarta w programie rządowym, a dotycząca granicy polsko-niemieckiej, pokrywa się całkowicie z cytowaną wyżej wypowiedzią prezydenta Piecka w jego mowie po objęciu urzędu.

W dalszym ciągu program rządowy omawiał obszernie zagadnienia odbudowy gospodarki i życia kulturalnego.

W zakończeniu debaty nad programem rządowym Izba powzięła jednogłośnie następującą uchwałę:

„Tymczasowa Izba Ludowa zatwierdza stworzony w dniu 12 października 1949 przez premiera Otto Grotewohla rząd tymczasowy, przyjmuje przedsta-

wiony w dniu dzisiejszym na trzecim posiedzeniu Tymczasowej Izby Ludowej program rządowy i wyraża rządowi w całości, oraz każdemu z jego członków swoje zaufanie.”

Uchwała przyjęta została kilkuminutowymi oklaskami całej Izby. Gdy ucichły, przewodniczący Izby Dieckmann stwierdził, że Izba uznała zasady polityki rządowej i złożywszy rządowi życzenia pomyślnej pracy, oświadczył:

„Możemy teraz wszyscy brać się do pracy. Okreście Niemiec, pomyślnych wiatrów!” („Und nun, Schiff Deutschland, glückliche Fahrt!”).

Skład rządu Demokratycznej Republiki Niemieckiej jest następujący:

Prezes Rady Ministrów — Otto Grotewohl (SED):

Ur. 1894 w Brunświku, od 1910 członek SPD; 1920-25 członek sejmu brunświckiego, 1921-22 brunświcki minister spr. wewn. i oświaty, 1923—24 min. spr. wewn. i sprawiedliwości. W czasach hitlerowskich siedział w więzieniu i w obozie konc. W 1945 i 1946 wziął czynny udział w akcji zjednoczenia SPD i KPD w strefie sowieckiej i na kongresie zjednoczeniowym wybrany został przewodniczącym SED.

Wicepremierzy:

Walter Ulbricht (SED):

Ur. 1893 w Lipsku. Z zawodu stolarz, działacz socjalistyczny, jeden z założycieli KPD, od 1928 poseł do Reichstagu. W czasach hitlerowskich pracuje w konspiracji, potem na emigracji.

Prof. Dr Hermann Kastner (LDP).

Ur. 1886 w Berlinie. Prawnik. 1922 do 1933 poseł do sejmu saskiego z ramienia Partii Demokratycznej, po 1933 prześladowany przez hitlerowców. Po 1945 jeden z założycieli LDP w strefie sowieckiej. 1946 wiceprzewodniczący sejmu saskiego i członek zarządu VVN (Zjednoczenie prześladowanych przez hitlerizm) w strefie sowieckiej. Następnie minister sprawiedliwości i wicepremier Saksonii. Od kwietnia 1948 wiceprzewodniczący Niemieckiej Komisji Gospodarczej strefy sowieckiej w Berlinie.

Otto Nuschke (CDU):

Ur. 1883 w Lipsku, syn właściciela drukarni. Dziennikarz. 1921—1933 poseł do sejmu pruskiego z ramienia Partii Demokratycznej. Po 1933 był dwukrotnie aresztowany i sądony przez hitlerowski sąd specjalny. Jeden z założycieli CDU we wschodnich Niemczech. Obecnie przewodniczący CDU strefy sowieckiej.

Minister spraw zagranicznych — Georg Dertinger (CDU):

Ur. 1902 w Berlinie. Dziennikarz. Studiował w Berlinie prawo i socjologię. Od 1934 korespondent pism zagranicznych. Jeden z założycieli CDU.

Minister spraw wewnętrznych — Dr Karl Steinhoff (SED):

Ur. w Herford (Westfalia). Prawnik. Przed 1933 członek SPD. Ostatnio premier Brandenburgii. Prześladowany przez hitlerowców.

Minister planowania — Heinrich Rau (SED):

Ur. 1898. Syn chłopca. Członek KPD od 1919. Uwieszony przez Gestapo po 1933, zbiegł do Czechosłowacji. Dowódca 11 Brygady Międzynarodowej w Hiszpanii. W 1940 we Francji wpadł ponownie w ręce Gestapo i do końca wojny przebywał w obozie konc. w Mauthausen. Przewodniczący Niemieckiej Komisji Gospodarczej strefy sowieckiej.

Minister finansów — Dr Hans Loch (LDP):

Ur. 1898 w Kolonii. Syn ślusarza. Prawnik, specjalista w dziedzinie prawa administracyjnego i podatkowego; adwokat. Od 1946 burmistrz m. Gotha.

Minister przemysłu — Fritz Selbmann (SED):

Ur. 1899 w Lauterbach (Hesja). Górnik. Od 1922 członek KPD, od 1932 poseł do Reichstagu. Organizował strajk generalny w Saksonii przeciw Hitlerowi, za co został skazany na siedem lat ciężkiego więzienia przez hitlerowców. Po wojnie był przewodniczącym saskiego krajowego Urzędu zatrudnienia, od 1946 ministrem planowania gospodarczego i gospodarki w Saksonii.

Minister rolnictwa i lasów — Ernst Goldenbaum (Partia Chłopska).

Ur. 1898 w Parchimiu w Meklemburgii. Prześladowany przez hitlerowców. Od 1945 burmistrz Parchimia, jeden z założycieli i przewodniczący Demokratycznej Partii Chłopskiej.

Minister handlu wewnętrzo-niemieckiego, handlu zagranicznego i zaopatrzenia materiałowego, Georg Handke (SED):

Ur. 1883. Członek frakcji KPD w Reichstagu od 1919 do 1933, redaktor gazet robotniczych. W 1934 aresztowany przez Gestapo po roku pracy konspiracyjnej, skazany na 15 lat ciężkiego więzienia. Przewodniczący rady administracyjnej Targów Lipskich. Ostatnio prezes zarządu centralnego handlu i zaopatrzenia strefy sowieckiej.

Minister handlu i paopatrzenia — Dr Karl Hamann (LDP):

Ur. 1902 w Turyngii. Agronom, spółdzielca, pracował też w przemyśle Ruhry. Przewodniczący LDP w Turyngii.

Minister pracy i zdrowia — Luitpold Steidle (CDU):

Ur. 1898 w Ulm. Agronom. Wzięty do niewoli pod Stalingradem jako pułkownik, był członkiem komitetu Wolnych Niemiec w ZSRR. Wiceprzewodniczący Niemieckiej Komisji Gospodarczej.

Minister komunikacji — Prof. Dr Inż. Hans Reingruber (bezp.):

Ur. 1888 w Wuppertal. Profesor nauki o kolejnictwie i komunikacji na politechnice drezdeńskiej. Po upadku hitleryzmu dziekan wydziału budowlanego. Poseł z ramienia Kulturbundu do sejmu saskiego. Przewodniczący zarządu głównego komunikacji w Niem. Komisji Gosp. od 1948 r.

Minister poczty i telekomunikacji — Friedrich Burmeister (CDU):

Ur. 1888. Specjalista w zakresie poczty i telekomunikacji. Przed 1933 członek Partii Republikańskiej, następnie Partii Demokratycznej.

Minister odbudowy — Dr Lothar Bolz (NDP):

Ur. 1903 w Gliwicach. Prawnik, adwokat. Wykluczony przez hitlerowców ze stanu adwokackiego, emigrował. Przewodniczący Partii Narodowo-Demokratycznej.

Minister oświaty — Paul Wandel (SED):

Ur. 1905 w Mannheim. Robotnik, samouk. Członek KPD, po 1933 na emigracji. Po 1945 zrazu redaktor „Deutsche Volkszeitung”, potem przewodniczący niemieckiego zarządu oświaty w strefie sowieckiej.

Minister sprawiedliwości — Max Fechner (SED):

Ur. 1892 w Berlinie. Samouk. Członek SPD, poseł do sejmu pruskiego. Wiceprzewodniczący SED, przewodniczący niemieckiego zarządu sprawiedliwości w strefie sowieckiej.

W dniu 13 października generalissimus Stalin wystosował do prezydenta Piecka i premiera Grotewohla list (opublikowany w całości przez prasę polską w dn. 16. 10.), w którym stwierdził m.in.:

„Nie ulega wątpliwości, że istnienie pokojowych demokratycznych Niemiec obok istnienia pokojowego Związku Radzieckiego wyklucza możliwość nowych wojen w Europie..... Doświadczenie wykazało, że największe ofiary w tej wojnie poniosły narody niemiecki i radziecki, że te dwa narody posiadają największe potęgę w Europie dla dokonania wielkich akcji o znaczeniu światowym.”

W dn. 15 października rząd sowiecki postanowił nawiązać stosunki dyplomatyczne z Demokratyczną Republiką Niemiecką. W następnych dniach nawiązały z Demokr. Republiką Niemiecką stosunki dyplomatyczne: Polska, Czechosłowacja, Rumunia, Węgry, Bułgaria i Chińska Republika Ludowa.

W dniu 4 listopada prezydent Pieck przyjął szefa misji dyplomatycznej ZSRR przy Rządzie Tymczasowym Demokratycznej Republiki Niemieckiej, ambasadora G. M. Puszkina, który złożył mu listy uwierzytelniające.

Wizyta ministra Wyszyńskiego w Berlinie. W dniu 14 grudnia przybył do Berlina w drodze z Paryża minister spraw zagranicznych ZSRR, A. J. Wyszyński, powitany na lotnisku przez przedstawicieli rządu i Izby Ludowej. Minister Wyszyński złożył wizyty ministrowi spraw zagranicznych Demokratycznej Republiki Niemieckiej Dertingerowi, prezydentowi Pieckowi, oraz wicepremierowi Ulbrichtowi, Kastnerowi i Nuschkemu, zastępującym chorego premiera Grotewohla — jak również samemu premierowi w szpitalu. W dniu przybycia ministra Wyszyńskiego prezydent Pieck wydał bankiet oficjalny na cześć gościa w swojej siedzibie w zamku Niederschönhausen.

Minister Wyszyński złożył także wizytę burmistrzowi miasta Berlina Ebertowi i wpisał się do Złotej Księgi miasta.

70 - lecie urodzin Generalissimusa Stalina. Na uroczystości związane z 70-leciem urodzin generalissimusa Stalina przybyła do Moskwy delegacja niemiecka pod przewodnictwem wicepremiera Ulbrichta i ministra spraw zagranicznych Dertingera.

Na terenie Niemiec obchodzone jubileusz generalissimusa Stalina wszędzie bardzo uroczysto; zarząd partyjny SED zaś wydał z tej okazji specjalne hasła.

Dwie rocznice: W dniu 13 grudnia Młodzi Pionierowie (Junge Pioniere), organizacja dla najmłodszych w ramach organizacji młodzieżowej Wolnej Młodzieży Niemieckiej, obchodziła uroczysto pierwszą rocznicę swego powstania. Przewodniczącą Biura Centralnego Młodych Pionierów jest najmłodsza posłanka do Izby Ludowej, 21-letnia Margot Feist.

W pierwszych dniach grudnia obchodził pierwszą rocznicę swego powstania demokratyczny magistrat Wielkiego Berlina. M. in. przy tej sposobności dotychczasowy Wilhelmplatz nazwany został placem Thälmana.

Różne: W Norymberdze powstał „Komitet akcji dla jedności i niezawisłości Niemiec”. Bezpartyjny ten komitet postawił sobie za zadanie zacieśniać współpracę na polu gospodarczym, politycznym i kulturalnym pomiędzy wszystkimi częściami Niemiec. Komitet zwrócił się do ludności z apelem, aby dążyła do jedności Niemiec ponad wszelkimi przegradami poglą-

dowymi. „Pokój świata może być zapewniony tylko wtedy — stwierdza proklamacja komitetu — gdy wycofają się wszystkie wojska okupacyjne i wielkie mocarstwa zawrą traktat pokojowy z rządem ogólnoniemieckim”.

— Przewodniczący KPD, Max Reimann, obecny był na zjeździe Komunistycznej Partii Wielkiej Brytanii.

Andrzej Józef Kamiński

ŻYCIE GOSPODARCZE

Trudności gospodarcze rządu nowo utworzonego separatystycznego państwa Zachodnio-Niemieckiego. Zaraz na progu swej działalności stanął przed życiem gospodarczym państwa separatystycznego Niemiec Zachodnich problem obniżki wartości D. Marki w związku ze zmianą wartości funta.

Wysocy komisarze trzech okupujących mocarstw zachodnich ustalili po drugich debatach kurs obliczeniowy marki zachodniej na 23,8 centów dolara. Oznacza to obniżenie jej o 20%. Władze państwa zachodnio-niemieckiego musiały się zastosować do tej decyzji i wprowadzić ją w życie.

Wysocy komisarze wypowiedzieli się również bardzo ostro przeciwko dumpingowi stosowanemu w gospodarce Niemiec Zachodnich żądając wprowadzenia w życie zarządzenia, które usunie praktykowaną politykę subwencyjną wszelakiego typu.

Do d. 1 stycznia 1950 r. dezyderaty te mają zostać w pełni zrealizowane.

Kraje importujące węgiel nie mają też doznać uszczerbku wobec deprecjacji D. Marki. Będzie można utrzymać cenę eksportu węgla na wysokości jak przed zmianą wartości marki, lub też dokonać wyrównania cen eksportowych i wewnętrzno-krajowych na wę-

giel w ten sposób, iż różnica między tymi poziomami nie będzie mogła być większa, niż była przed deprecjacją.

Dla węgla niemieckiego Zagłębia Ruhry, a pośrednio i dla całego życia gospodarczego Niemiec Zachodnich problem obniżenia wartości marki niemieckiej w formie, w jakiej nastąpił, posiada ujemne bardzo znaczenie. Światowa cena na węgiel wynosi ok. 19 dolarów za tonę; była ona o wiele wyższa niż krajowa cena niemiecka na węgiel w relacji 1 DM = 30 dol. cent.

Niemcy Zachodnie otrzymywały za wywóz swego węgla do Francji tylko 16 dolarów za tonę, czyli 3 dolary poniżej przeciętnej ceny światowej.

Mocarstwa zachodnie zobowiązały okupowane przez siebie obszary Niemiec do tak znacznego eksportu węgla, iż te zmuszone były same importować poważne jego ilości. Węgiel przywożony musieli Niemcy kupować po cenach światowych (19 dol. za tonę), podczas gdy przy wywozie Niemcy otrzymywali, jak już zaznaczono, tylko 16 dol.

Niemieckie ceny krajowe na węgiel wynosiły ca 32 DM za tonę, a eksportowe (16 dol.), chociaż niższe niż przeciętne światowe, leżały jednak znacznie powyżej krajowych, gdyż w przeliczeniu (1 DM = 30 cent. dol.) wynosiły ca 53 DM za tonę.